

Ž 73 – rozhoduje srdce

Milé sestry, milí bratři, tento žalm mě opakovaně přitahuje. Nacházíme v něm vyznání toho, jak žalmista dospěl k pravému smyslu své životní zkušenosti. A také to, že tento smysl bezprostředně souvisí s tím, co přetrvává na věky: „*Skála srdce mého a podíl můj je Bůh navěky.*“ (v. 26). To, co žalmistu znepokojovalo, má svůj konec, ale vztah s Bohem přetrvává na věky. Do tohoto vyznání vyústí žalmistovo přemýšlení o tom, co zažívá.

Zkušenost s tím, jak to na světě chodí, představovala pro žalmistu těžkou zkoušku. Tuto zkušenost, kterou žalmista obšírně líčí od verše třetího (v. 3-12), vystihuje stručnými slovy prorok Jeremjáš: „*Proč je úspěšná cesta svévolníků? Všichni, kdo se dopouštějí věrolomnosti, žijí si v klidu.*“ (Jr 12,1). Žalmistu to málem přivedlo na stranu těchto svévolníků. Pochyboval, jestli má vůbec smysl nějaké úsilí o zbožnost a jen postupně, pozvolně odkrýval hlubší pohled na tuto skutečnost a na důsledky, které přináší bezbožné a zpupné lidské jednání.

Žalm začíná ujištěním, že Hospodin je dobrý k Izraeli, k těm, kdo jsou čistého srdce. Můžeme tomu rozumět i jako definici těch, kdo jsou Izraelem. Jsou to ti, kdo mají čisté srdce. A k těmto je Bůh dobrý. To je základní teze, kterou žalmista vyznává, které věří a ze které vychází.

Ale pak začne mluvit o své zkušenosti se svévolníky a říká, že stačilo už jen málo a jeho nohy by odbočily, jeho kroky by se rozlily jako nic. Krok je za normálních okolností přímý, pevný, jeho směr je držen a řízen pevnou vůlí, která mu udává směr. Ale žalmista se málem dostal do pozice, ve které by se jeho kroky staly opakem jasného směřování, rozlily by se jako voda. Rozlité kroky jsou zajímavým obrazem člověka, který nemá žádný směr, žádný cíl, žádnou dobrou budoucnost. Jde do prázdna a jeho kroky se roztékají jako voda po podlaze. Voda nedrží žádný pevný tvar, rozlévá se podle povrchu, na který je vylita. To je obraz člověka, který je zcela určován okolnostmi, nemá žádné vlastní zaměření, žádné směřování, nespěje k ničemu hodnotnému. Žalmista tato vyjadřuje, že byl ohrožen ztrátou vnitřní soudržnosti, integrity.

A proč tomu tak bylo, to říká v dalších verších: „*Neboť jsem záviděl těm, kdo mají lesk, pokoj svévolníků jsem viděl.*“ (v. 3) „*Neboť nejsou okovy jejich smrti a jejich tělo je tučné.*“ (v. 4). Žalmista vidí, jak se dobře daří těm největším grázlům. Jak si žijí pokojně, jak prosperují. V celkem deseti verších (v. 3-12) popisuje, co všechno tito svévolníci dělají, jak mluví a jak dobře se jim daří. Jsou to lidé, které charakterizuje zpupnost a násilí, výsměch a zlomyslnost, povýšené řeči a útisk. A při tom nezažívají trápení jako jiní lidé.

To, co žalmista pozoruje u těchto svévolníků, je taková Jobova situace naopak. Job byl spravedlivý a zbožný člověk a zažíval velké trápení, které vyvolávalo otázky jeho přátel. A tady u žalmisty vyvolávají hlodavé otázky svévolníci, pyšní a zpupní gauneři, kteří jsou úspěšní, zdraví, prosperující, mají popularitu, vliv a moc a nic je netrápí. Jsou to lidé, kteří zcela ignorují Boha, a proto nemají žádné hranice.

Žalmista cituje to, co říkávají: „*Jak to Bůh pozná? Je vůbec poznání v Nejvyšším?*“ (v. 11). V tehdejší době nebyli teoretičtí ateisté jako dnes, tedy lidé, kteří by popírali existenci Boha. Ale byli praktičtí ateisté, tedy lidé, kteří nepočítali s tím, že Bůh se o člověka zajímá, že nějak zasahuje do lidského jednání. A proto žili zcela bez ohledu na Boha. Žili bezohledně, povýšeně a zároveň měli velký vliv na lidi. Lidé přijímali jejich slova jako vodu, kterou žíznivý člověk loká plnými doušky (v. 10). Lidé opakují jejich slova, jsou jejich příznivci a podporovatelé, a dokonce i žalmista byl v pokušení „*mluvit jako oni*“ (v. 15).

Za tímto žalmistovým popisem svévolníků a jejich jednání si dokážu živě představit některé vlivné politiky. Mají vliv a moc, jsou plně soustředění na prosazování svých zájmů, zažívají popularitu a úspěch, mají své příznivce, vystupují s bohorovností a na nikoho neberou ohled. S Bohem nebo nějakou vyšší spravedlností naprosto nepočítají. Myslí si, že si můžou všechno dovolit, že jim všechno projde a také se podle toho chovají.

S touto skupinou lidí se tedy žalmista konfrontuje. Přemýšlí o nich, o jejich úspěchu a o svém trápení a říká: „*Přemýšlel jsem, jak se v tom všem vyznat a nesnadné se mi to zdálo.*“ (v. 16). Jak to jde dohromady s Boží spravedlností? Žalmista, když to pozoroval, tak ho to málem vnitřně rozložilo. Musel si klást otázku: „*Tedy zbytečně jsem si uchoval ryzí srdce a dlaně omýval nevinností?*“ (v. 13). Ocitl se dokonce v pokušení mluvit jako oni, ale pak si uvědomil, že by to znamenalo zradu vůči „pokolení Božích synů“.

Žalmista vnímá, že proti sobě stojí dvě skupiny lidí, skupina úspěšných svévolníků a skupina pokolení Božích synů, se kterou se žalmista identifikuje. Ale zároveň nedokázal pochopit, jak to, že tak prosperuje ta skupina bezbožníků. Ovšem potom prožil něco, co mu pomohlo. Do centra žalmu umístil motiv, který mu pomohl se v tom vyznat. Odpověď našel v Boží blízkosti, když vstoupil do Božích svatyní: „*Teprve když jsem vstoupil do svatyní Boha, pochopil jsem, jaký vezmou konec.*“ (v. 17). Pozoruhodné je tady množné číslo slova „svatyní“. Boží chrám se skládal ze tří částí: z nádvoří, předsíně a nejsvětější svatyně, kde přebývala Boží přítomnost. Žalmista nezůstal v té první části svatyně, ale vstoupil až do Boží přítomnosti, do Boží blízkosti a tam prožil, jak je mu u Boha dobře: „*Mně však v Boží blízkosti je dobře*“ (v. 28).

Žalmista zjistil, že největší dobro, které může zažít, mu poskytuje Bůh, že je to daleko víc, než to, co mají úspěšní svévolníci. Právě Boží blízkost proměnila jeho pohled. Přestal závidět svévolníkům, přestalo ho trápit to, že se jim tak daří, že jim všechno vychází. Boží blízkost mu otevřela perspektivu budoucnosti. Dokázal vidět dál, za bezprostřední obzor, ukázala se mu budoucnost. Pochopil klamnost jejich života, jejich pomíjivost. Jeho předchozí představy byly jako sen po probuzení, jako probuzení do reality, ve které po svévolnicích zbyl jen zlý sen.

Poslední část žalmu se věnuje žalmistovu vztahu s Bohem, který je trvalý, který přetrvá na věky. A to i navzdory žalmistově pomíjivosti: „*Ač mé tělo i mé srdce chřadne, Bůh bude navěky skála mého srdce a můj podíl.*“ (v. 26). Doslova končí jeho tělo i jeho srdce, ale nekončí to, co ho pojí s Bohem. Boží blízkost pro něj nekončí, v Panovníku Hospodinu má svůj úkryt. Až v posledním verši se objeví Boží jméno: „Panovník Hospodin“ (v. 28). Žalmista si uvědomuje svou fyzickou i psychickou pomíjivost a zároveň to, že jej pojí nezničitelná, nepomíjitelná vazba s Hospodinem, který je pro něj úkrytem na věky. Amen.